

STORTINGET

Innst. 375 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:251 S (2025–2026)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Margit Bye, Une Bastholm, Frøya Skjold Sjursæther, Julie E. Stuestøl, Ingrid Liland og Marius Langballe Dalin om sterkere beskyttelse av naturverdiene i Oslofjorden og en egen oslofjordlov

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«1. Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om en egen lov om Oslofjorden (oslofjordloven) etter modell av lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven), med det formål å sikre en helhetlig, langsiktig og forpliktende forvaltning av Oslofjorden og dens økosystem.

Loven skal blant annet:

- Sikre en helhetlig og økosystembasert forvaltning av Oslofjorden som forplikter alle relevante myndigheter til å beskytte og restaurere fjordens naturverdier.
- Styrke vernet av naturmangfold, friluftsliv og allmennhetens tilgang til strandsonen og fjorden.
- Etablere strengere nasjonale rammer for arealbruk, forurensing og naturinngrep som påvirker økosystemet i Oslofjorden, herunder byggetiltak i Oslofjordens nedbørsfelt og forvaltning av kantsoner.

Statsforvalteren skal få sterkere myndighet til å ivareta disse interessene.

- Bidra til bedre koordinering mellom stat, fylkeskommuner og kommuner.

«2. Stortinget ber regjeringen etablere flere nye verneområder i Oslofjorden og vurdere utvidelser av nasjonalparkene Færder og Hvaler.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 7. april 2026 til Klima- og miljødepartementet ved statsråd Andreas Bjelland Eriksen bedt om en vurdering av representantforslaget. Svarbrevet, datert 15. april 2026, er vedlagt innstillingen.

Komiteen har invitert til og mottatt skriftlige høringsinnspill.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anne Hagenborg, lederen Mani Hussaini, Linda Monsen Merkesdal, Torbjørn Vereide og Solveig Vik, fra Fremskrittspartiet, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets, Morten Stordalen og Tor Mikkell Wara, fra Høyre, Kari Sofie Bjørnsen og Aleksander Stokkebø, fra Sosialistisk

Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Senterpartiet, Ole Herman Sveian, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Miljøpartiet De Grønne, Frøya Skjold Sjursæther, og fra Venstre, Grunde Almeland, viser til Dokument 8:251 S (2025–2026) om sterkere beskyttelse av naturverdiene i Oslofjorden og en egen oslofjordlov, etter modell av lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven), med det formål å sikre en helhetlig, langsiktig og forpliktende forvaltning av Oslofjorden og dens økosystem.

Regjeringen Solberg la frem «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv» i 2021, og nåværende regjering skal komme med en oppdatert plan høsten 2026. Komiteen viser for øvrig til vedlagte svarbrev fra klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen datert 15. april 2026.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til svarbrevet fra statsråden og at det i 2021 ble utarbeidet en egen Oslofjordplan. Planen inneholder en rekke tiltak for å bedre fjordens tilstand.

Disse medlemmer understreker at regjeringen har prioritert arbeidet med å bedre Oslofjordens tilstand høyt. Planen har aktivt blitt fulgt opp og regjeringen har gjennomført en rekke tiltak, særlig når det gjelder viktige påvirkninger som avrenning fra jordbruk, utslipp fra avløp og påvirkning fra fiskeri.

Disse medlemmer er enig i at det vil ta tid å nå god tilstand for Oslofjorden, og at det er fortsatt et stort behov for å forsterke innsatsen. Disse medlemmer er derfor glad for at regjeringen varsler at den i løpet av 2026 vil lansere en ny Oslofjordplan.

Disse medlemmer mener dagens ordning – med en Oslofjordplan som koordinerer og samordner innsatsen, i kombinasjon med stadig strengere regler rettet mot påvirkningene på fjorden, er godt egnet for at fjorden skal oppnå god tilstand, og at det ikke er behov for en egen oslofjordlov.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at tilstanden i Oslofjorden er alvorlig, og at utviklingen over tid har vært preget av sammensatte og kumulative belastninger. Disse medlemmer vil understreke betydningen av et solid og oppdatert kunnskapsgrunnlag som grunnlag for prioritering av tiltak, herunder bedre datagrunnlag om tilførsler fra avløp, landbruk og øvrige kilder, samt effekter av allerede iverksatte tiltak. Etter disse medlemmers syn er det avgjørende at tiltak i større grad målrettes der effekten er størst, og at ressursbruken baseres på dokumentert miljøgevinst.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser i denne sammenheng til tidligere forslag fra Fremskrittspartiet om et mer forpliktende spleiselag

mellom stat, kommuner og relevante aktører for oppgradering av renskapasitet, og mener staten i større grad må bidra til å realisere nødvendige investeringer i avløpsinfrastruktur, jf. Innst. 36 S (2025–2026).

Disse medlemmer vil samtidig peke på behovet for bedre koordinering på tvers av forvaltningsnivåer og geografiske områder, gitt at Oslofjorden omfatter flere kommuner og fylker med ulike forutsetninger og utfordringer.

Når det gjelder fiskerirelaterte tiltak, viser disse medlemmer til at slike inngrep bør bygge på et tydelig faglig grunnlag og inngå som del av en helhetlig tiltaksportefølje, hvor effekter vurderes opp mot andre relevante virkemidler. Disse medlemmer viser i så måte til forslag fra Fremskrittspartiet i Innst. 36 S (2025–2026). Disse medlemmer vil understreke at innbyggernes frihet ikke bør begrenses utover det som er nødvendig.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre deler forslagsstillernes bekymring for situasjonen og utviklingen i Oslofjorden. Siden regjeringen Solberg la frem «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv» i 2021, har Oslofjordens økologiske tilstand dessverre forverret seg. Tiltaksplanen har vært et svært viktig grunnlag for arbeidet med Oslofjorden, ikke minst har den bidratt til forståelse om fjordens mange utfordringer, samt lokal og nasjonal oppmerksomhet.

Disse medlemmer viser til at det er satt i gang en rekke tiltak fra mange aktører for å bedre fjordens tilstand. Kommuner, fylkeskommuner, stat, næringsliv, academia, private og ideelle aktører har i flere år jobbet for å bekjempe skadelige påvirkninger og sette i verk forbedrende tiltak. Det er imponerende både hvor mange som har engasjert seg og hvor mye innsats som er lagt ned.

Komiteens medlemmer fra Høyre støtter intensjonen i forslaget om at det trengs forsterket innsats for å redde fjorden, men deler regjeringens syn om at det ikke er en ny lov som er løsningen. Derimot er det mange aktører som etterspør en sterkere sektorovergripende koordinering som kan utløse mer samhandling og ytterligere handlekraft. En tydeligere identifisering av utfordringer, oppdaterte kunnskapsgrunnlag og forskning sammen med bedre koordinering og klare fremdriftsplaner, kan organiseres i et prosjekt som har til formål å gjenopprette en god økologisk tilstand i Oslofjorden.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre viser til at regjeringen har varslet en ny Oslofjordplan i løpet av 2026, og disse medlemmer ser frem til denne. Den nye Oslofjord-

planen bør vise at staten tar en forpliktende rolle for et større koordinerende ansvar slik at andre offentlige aktører, akademisk, næringsliv, private og ideelle aktører sammen får til å organisere arbeidet på en mest mulig kraftfull måte. Disse medlemmer imøteser at den nye Oslofjordplanen kan inneholde en beskrivelse av et prosjekt ledet av staten som ivaretar dette behovet for bedre koordinering på tvers av sektorer og aktører.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre mener prosjektet må dokumentere metodebruk og resultater, slik at erfaringene også kan brukes i andre fjorder som er i dårlig miljømessig stand.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i den kommende revurderte Oslofjordplanen vurdere om det bør opprettes et prosjekt for å styrke koordinering blant alle aktører i arbeidet, med formål om å gjenopprette en god økologisk tilstand i Oslofjorden.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til statsrådets svar når det gjelder representantforslagets punkt nr. 2 om etablering av nye verneområder i Oslofjorden, der det fremkommer at nye områder er under vurdering.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre minner om at Miljødirektoratet har konkludert med at situasjonen for Oslofjorden er kritisk. Fjorden preges av nedgang i fiskebestander, tap av tareskoger og ålegressenger og dårlig økologisk tilstand. Arealinngrep, forurensing fra landbruk og avløp og overfiske er viktige årsaker, og utfordringene forsterkes av klimaendringer og fremmede arter.

Disse medlemmer påpeker at Oslofjordens nedbørsfelt berører 7 fylker og 118 kommuner, og på statlig nivå er det flere departementer og etater som er berørt. Et så fragmentert ansvar gjør utfordringene vanskelige å løse.

Disse medlemmer er opptatt av naturverdiene i Oslofjorden, og at en levende fjord gir glede og rekreasjon for et stort antall mennesker. Forbudet mot fiske i deler av fjorden er et resultat av dårlig forvaltning i lang tid, og dette påvirker mange mennesker, men det er likevel svært viktig for å redde Oslofjorden på lengre sikt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre understreker at Oslofjorden trenger helhetlig og økosystembasert forvaltning. Naturens tå-

legrenser må sette rammene for tiltak og virkemidler. For å oppnå slik forvaltning må myndighetene gi naturen et sterkere vern og sikre allmennhetens tilgang til strandsonen og fjorden. Strengere nasjonale rammer for lokal politikkutøvelse er nødvendig, ikke bare i og nær fjorden, mens til dels også i hele nedbørsfeltet. Innsatsen må koordineres bedre mellom staten og de berørte fylkeskommunene og kommunene.

Disse medlemmer viser til markaloven fra 2009, som er et felles lovverk de 17 kommunene som Osloområdet ligger i, har strengere regler enn hva som er nasjonal politikk. Denne loven kan være en inspirasjon for arbeidet med å redde Oslofjorden.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om en egen lov om Oslofjorden (oslofjordloven) etter modell av lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven), med det formål å sikre en helhetlig, langsiktig og forpliktende forvaltning av Oslofjorden og dens økosystem. Loven skal blant annet:

- Sikre en helhetlig og økosystembasert forvaltning av Oslofjorden som forplikter alle relevante myndigheter til å beskytte fjordens naturverdier.
- Styrke vernet av naturmangfoldet og sikre friluftslivet og allmennhetens tilgang til strandsonen og fjorden.
- Etablere strengere rammer for arealbruk, forurensing og naturinngrep som påvirker økosystemet i Oslofjorden, herunder byggetiltak i Oslofjordens nedbørsfelt og forvaltning av kantsoner. Statsforvalteren skal få sterkere myndighet til å ivareta disse interessene.
- Bidra til bedre koordinering mellom stat, fylkeskommuner og kommuner.»

«Stortinget ber regjeringen etablere flere nye verneområder i Oslofjorden og vurdere utvidelser av nasjonalparkene Færder og Hvaler.»

Det viktigste for disse medlemmer er at nasjonale myndigheter tar grep for å redde fjorden. Dette kan løses på ulike måter der en egen oslofjordlov er én mulighet. Det er også mulig å forsterke dagens lover og regler samt utrede og etablere en større marin nasjonalpark som dekker mesteparten av fjorden. Forslagsstillerne ønsker en egen lov om Oslofjorden samt flere nye verneområder i Oslofjorden og eventuelt utvidelse av nasjonalparkene Færder og Hvaler. Disse medlemmer understreker at utredningen av en ny lov ikke må bremse det pågående arbeidet med å forsterke eksisterende virkemidler.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innarbeide ambisiøse tiltak for marin naturrestaurering i den kommende revideringen av Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv, og sørge for at det settes av tilstrekkelig med statlige midler til gjennomføring av naturrestaureringstiltakene.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om en egen lov om Oslofjorden (oslofjordloven) etter modell av lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven), med det formål å sikre en helhetlig, langsiktig og forpliktende forvaltning av Oslofjorden og dens økosystem. Loven skal blant annet:

- Sikre en helhetlig og økosystembasert forvaltning av Oslofjorden som forplikter alle relevante myndigheter til å beskytte fjordens naturverdier.
- Styrke vernet av naturmangfoldet og sikre friluftslivet og allmennhetens tilgang til strandsonen og fjorden.
- Etablere strengere rammer for arealbruk, forurensing og naturinngrep som påvirker økosystemet i Oslofjorden, herunder byggetiltak i Oslofjordens nedbørsfelt og forvaltning av kantsoner. Statsfor-

valteren skal få sterkere myndighet til å ivareta disse interessene.

- Bidra til bedre koordinering mellom stat, fylkeskommuner og kommuner.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen etablere flere nye verneområder i Oslofjorden og vurdere utvidelser av nasjonalparkene Færder og Hvaler.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen innarbeide ambisiøse tiltak for marin naturrestaurering i den kommende revideringen av Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv, og sørge for at det settes av tilstrekkelig med statlige midler til gjennomføring av naturrestaureringstiltakene.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komite.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Stortinget ber regjeringen i den kommende reviderte Oslofjordplanen vurdere om det bør opprettes et prosjekt for å styrke koordinering blant alle aktører i arbeidet, med formål om å gjenopprette en god økologisk tilstand i Oslofjorden.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 26. mai 2026

Mani Hussaini

leder

Kari Sofie Bjørnsen

ordfører

Statsråden

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
th/ah

Vår ref
26/1324

Dato
15. april 2026

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Margit Bye, Une Bastholm, Frøya Skjold Sjursæther, Julie E. Stuestøl, Ingrid Liland og Marius Langballe Dalin om sterkere beskyttelse av naturverdiene i Oslofjorden og en egen oslofjordlov – Dokument 8:251 S (2025–2026)

Jeg viser til brev 7. april 2026 fra leder av Stortingets energi- og miljøkomite vedlagt forslag fra stortingsrepresentantene Margit Bye, Une Bastholm, Frøya Skjold Sjursæther, Julie E. Stuestøl, Ingrid Liland og Marius Langballe Dalin om sterkere beskyttelse av naturverdiene i Oslofjorden og en egen oslofjordlov.

Forslaget lyder:

«1. Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om en egen lov om Oslofjorden (oslofjordloven) etter modell av lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven), med det formål å sikre en helhetlig, langsiktig og forpliktende forvaltning av Oslofjorden og dens økosystem.

Loven skal blant annet:

- Sikre en helhetlig og økosystembasert forvaltning av Oslofjorden som forplikter alle relevante myndigheter til å beskytte og restaurere fjordens naturverdier.
- Styrke vernet av naturmangfold, friluftsliv og allmennhetens tilgang til strandsonen og fjorden.
- Etablere strengere nasjonale rammer for arealbruk, forurensing og naturinngrep som påvirker økosystemet i Oslofjorden, herunder byggetiltak i Oslofjordens nedbørsfelt og forvaltning av kantsoner. Statsforvalteren skal få sterkere myndighet til å ivareta disse interessene.
- Bidra til bedre koordinering mellom stat, fylkeskommuner og kommuner.

2. Stortinget ber regjeringen etablere flere nye verneområder i Oslofjorden og vurdere utvidelser av nasjonalparkene Færder og Hvaler.»

Til forslag 1

For å forsterke og supplere arbeidet under vannforskriften, og de regionale vannforvaltningsplanene som også dekker Oslofjorden, ble det i 2021 utarbeidet en egen Oslofjordplan. Planen inneholder en rekke tiltak for å bedre fjordens tilstand.

Regjeringen prioriterer arbeidet med å bedre Oslofjordens tilstand høyt. Vi har aktivt fulgt opp Oslofjordplanen og gjennomført en rekke tiltak, særlig når det gjelder viktige påvirkninger som avrenning fra jordbruk, utslipp fra avløp og påvirkning fra fiskeri.

Vi er samtidig langt ifra i mål. Det vil ta tid å nå god tilstand, og det er fortsatt et stort behov for å forsterke innsatsen. Regjeringen vil derfor i løpet av 2026 lansere en ny Oslofjordplan.

Jeg mener dagens ordning, med en Oslofjordplan som koordinerer og samordner innsatsen, i kombinasjon med stadig strengere regler rettet mot påvirkningene på fjorden, er godt egnet for at fjorden skal oppnå god tilstand, og at det ikke er behov for en egen oslofjordlov.

Jeg viser i denne sammenheng til at forslagsstillerne selv i sin begrunnelse for forslaget nevner at det viktigste er at det etableres nye og effektive nasjonale verktøy for å redde fjorden, ikke nøyaktig hvordan dette gjøres. Forslagsstillerne nevner at dette kan løses på ulike måter, enten ved å forsterke dagens lover og regler, ved å utrede og etablere en større marin nasjonalpark som dekker mesteparten av fjorden, eller ved å etablere en egen oslofjordlov.

I forslaget nevnes markaloven som modell. Formålet med markaloven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Videre skal loven sikre Markas grenser, og bevare et rikt og variert landskap og natur og kulturmiljø. Loven er tilpasset hva som i størst grad motvirker ivaretagning av disse formålene. De fleste bygge- og anleggstiltak er derfor i utgangspunktet forbudt i Marka.

I tillegg til nedbygging av 100-metersbeltet langs sjøen og verdifulle gruntvannsområder, er Oslofjorden utsatt for langt flere og mer sammensatte påvirkningsfaktorer enn de markaloven regulerer. Markaloven er derfor etter min vurdering lite egnet som mal for ivaretagning av Oslofjorden.

Vi har allerede lover som gjør det mulig med tilpassede og strengere regler for påvirkningene på Oslofjorden. Dette gjelder for eksempel forurensningsloven, som blant annet gir mulighet til å stille krav om nitrogenfjerning ved avløpsrensaneanlegg i fjordens nedbørsfelt.

Videre har plan- og bygningsloven et byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen som også gjelder i Oslofjorden. Byggeforbudet er konkretisert i statlige planretningslinjer, der kystkommunene i Oslofjordregionen ligger i sonen med de strengeste føringene.

Retningslinjene slår fast at byggeforbudet i 100-metersbeltet skal praktiseres strengt i planleggingen, og dispensasjoner skal unngås. Det er etter loven også mulig å gjøre andre grep, som å legge myndigheten til å gi dispensasjon midlertidig til regionalt eller statlig organ og gi forbud mot særskilte bygge- og anleggstiltak.

Jeg viser videre til at det i medhold av havressurslova nå er innført tre store nullfiskeområder i fjorden. Med hjemmel i blant annet jordlova er det også innført et nasjonalt gjødselregelverk med flere egne bestemmelser for Oslofjordens nedbørsfelt, og regionale miljøkrav.

Jeg kan forsikre forslagsstillerne om at regjeringen i forbindelse med arbeidet med en ny Oslofjordplan vurderer nye kraftfulle tiltak, herunder strengere regler for påvirkningene på fjorden. Vi tar etter høring av et forslag sikte på å lansere en endelig ny Oslofjordplan i løpet av høsten.

Til forslag 2

Det er et nasjonalt mål å ta vare på et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Vern er vårt mest kraftfulle virkemiddel for å bevare natur på tvers av sektorer og i et langsiktig perspektiv. I Oslofjorden ligger blant annet tre større nasjonalparker med hovedsakelig marint areal; nasjonalparkene Færder, Ytre Hvaler og Jomfruland. Umiddelbart i tilknytning til Ytre Hvaler nasjonalpark ligger Rauerfjorden marine verneområde, som ble opprettet i 2021. Samlet er mer enn 20 prosent av Oslofjorden nå vernet.

1. januar 2026 ble det innført tre nullfiskeområder i Oslofjorden; Indre Oslofjord, Færder og Ytre Hvaler. De to sistnevnte områdene overlapper i stor grad med eksisterende verneområder. I nullfiskeområdene er alt fiske forbudt, både yrkesfiske og fritidsfiske.

Regjeringen arbeider med å gjennomføre marin verneplan fra 2004, som til sammen består av 36 hovedsakelig kystnære områder. 23 av områdene er hittil vernet. I tillegg er det satt i gang arbeid med å identifisere nye kandidatområder for marint vern. Dette inkluderer områder utenfor territorialfarvannet, som er aktuelle for vern etter den nye havvernloven som trådte i kraft 1. januar 2026. Jeg vil derfor vurdere nye kandidatområder for marint vern, inkludert nye og utvidelse av eksisterende verneområder i Oslofjorden, som en del av dette arbeidet.

På denne bakgrunn anbefaler jeg at forslagene ikke vedtas.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen

